

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2007.

EMBERISMERET ÉS ETIKA

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

Projektmunka

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Fontos tudnivalók

A projektek megvalósítását a vizsgázó különböző műfajok választásával oldhatja meg. A műfajokat 3 nagy csoportba soroltuk, és műfajcsoportonként készítettük el a javítási útmutatót:

1. Írásos dolgozat típusú projekt
2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt
3. Szervezésen alapuló projekt

1. Írásos dolgozat típusú projekten értjük a hagyományos házi dolgozatot, esszét, esettanulmányt, dokumentumelemzést, az írásos formában beadott szociológiai jellegű interjút, kérdőíves felmérés elemzését, értékelését, publicisztikai típusú riportot, iskolaújságban megjelenő cikksorozatot.

(Az írásos dolgozat a tartalmi követelmények hibátlan teljesítésével *maximum 50 pont*.)

Az írásos vizsgamunka terjedelme akkor tekinthető megfelelőnek, az érettségihez méltónak, ha terjedelme mellékletek nélkül, 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal kb. 10–12 oldal, kézzel írt változatban valamivel több, 12–15 oldal (a portfólióban beadott anyagokon, mellékleteken kívül).

2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekten értjük az audiovizuális produktumot, az iskolai rádió vagy televízió részére készített riport- vagy műsorsorozatot, filmet, egyéb audiovizuális interjút, riportot, fotósorozatot, faliújságon tematikus képsorozatot, tematikus faliújság-sorozatot. A projekt elbírálásának feltétele egy 1–3 oldalas kísérő szöveg mellékelése. A szaktanár egyaránt pontozza a mellékelt írásos művet (*maximum 10 pont*) és magát a kész vizsgadarabot (*maximum 40 pont*).

A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló produktum terjedelme akkor felel meg az érettségi elvárásnak, ha az iskolarádió, illetve -televízió részére készített műsor legalább 3–5 perc terjedelmű, a műsorsorozat 3–5 részes, a tematikus faliújság minimálisan 3–5 részből áll, a film legalább 5–20 percnyi, a fotósorozat – bármilyen megjelenési formában vagy adathordozón – legalább 10–15 képből áll.

A szaktanár joga annak meghatározása, hogy a vizsgázó milyen, az iskolának is rendelkezésére álló eszközön, hozzáférhető adathordozón, formátumban adhatja be dolgozatát. Ha az ebből adódó nehézségek a végleges leadást követően derültek ki, a vizsgázó utólag is kötelezhető a megfelelő adathordozóra, illetve formátumra történő átmásolásra.

3. A szervezésen alapuló projekt műfajai közé a közéleti diákrendezvény megszervezését (például vitasorozat), az iskolán kívüli közéleti akció szervezését (például környezetvédelmi akció), a jótékonyági rendezvény lebonyolításában történő részvételt vagy annak megszervezését soroljuk. A projekt elbírálásának feltétele kísérő szöveg mellékelése. Az elkészített írásbeli munkák ajánlott terjedelme 3–5 oldal.

A szaktanár egyaránt pontozza a mellékelt írásos művet (*maximum 30 pont*) és magát az akciót, rendezvényt (*maximum 20 pont*).

A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő akkor tekinthető az érettségihez méltónak és elvárhatónak, ha a dokumentumokból bebizonyosodik, hogy eléri a 30-35 órát.

Projekt témák

Boldogság, elégedettség, önmegvalósítás

- Készítsen vizsgálatot abból a szempontból, hogy környezetében milyen mértékben boldogok, elégedettek az emberek, s tárja fel az elégedettség-, boldogságérzet összetevőit, okait!
- Mutasson be elégedett, derűs sorsokat, s vonja le ezen élettörténetek erkölcsi tanulságait!

A diákszervezetek működésének etikája

- Tárja fel az iskolai diákönkormányzatok működésének erkölcsi problémáit mind a diákok, mind a pedagógusok szemszögéből!
- Végezzen kutatást a társak körében, hogyan vélekednek iskolájuk diákönkormányzatáról, kit tartanak ideális diákvezetőnek!

Kultúrák egymás mellett élésének erkölcsi kérdései

- Tárja fel a kultúrák egymás mellett élésének pozitív-negatív hatásait egy országon belül! Elemezze a kulturális különbségekből adódó problémákat!
- Végezzen felmérést a diákság körében, hogyan vélekednek a vendégmunkáslét hazai megjelenéséről!

Az elkészült projekt munka értékelése

Írásbeli vizsga – projekt munka készítése (Maximálisan 80 pont adható.)

I. A projektkészítés folyamatának értékelése (Maximálisan 30 pont adható.)

Megjegyzés: Amennyiben a vizsgabizottság úgy ítéli meg, hogy a projekt munka nem önálló szellemi terméke a vizsgázónak, akkor a vizsgabizottság jelzése után az iskola igazgatója a 100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet 23. § (2) bekezdés alapján járjon el!

II. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez (Maximálisan 50 pont adható.)

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése (50 pont)
2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése
 2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése (10 pont)
 2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése (40 pont)
3. Szervezésen alapuló projekt
 3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése (30 pont)
 3. b) A lebonyolítás módjának értékelése (20 pont)

Szóbeli vizsga

A projektmunka megvédésének értékelése (Maximálisan 20 pont adható.)

Megjegyzés: Az értékelő tanárnak az útmutatóban található értékelő lapokból lehetősége van annyi példányt másolni, amennyi a vizsgázók száma, ezáltal külön egyéni értékelő lapot nem kell készítenie. (A szóbeli vizsga másik feladatának, a tétel kifejtésének értékelési szempontjait viszont a vizsgát lebonyolító iskolának kell elkészítenie.)

A diák a szóbeli érettségi vizsgán megvédi a vizsgamunkáját. A védés során a vizsgázó röviden ismerteti projektjét, és válaszol a vizsgabizottság által feltett kérdésekre.

Az érettségi elnök és a vizsgabizottság előzetes engedélyével bemutatható a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab. Az erre felhasznált idő nem számít bele az érettségiző szóbeli feleletének vizsgaidejébe. A vizsgadarab közös megtekintése viszont lehetővé teszi, hogy a bizottság tagjai is érdemi kérdéseket tegyenek fel, megismerjék az érettségiző munkáját.

A szóbeli védés alkalmával a portfólióban található anyagok (hipotézis, terv, hálóterv, nyersvázlat, bibliográfia stb.) bármelyikét a vizsgázó felhasználhatja szemléltetésre, használatára az értékelő tanár bátoríthatja. A vizsgázó projektmunkájának bemutatását az értékelő tanár – a rendelkezésre álló kevés idő miatt – megszakíthatja, hogy maradjon elegendő idő a bizottság által felteendő kérdésekre is. A vizsgázót a pontozásban nem érheti hátrány, ha bizottság bármely tagja nem a projekthez kapcsolódó kérdést tesz fel, és arra az érettségiző nem tudja a választ.

A vizsgázó neve:		
Szemponatok	Max. pont	Adott pont
A vizsgamunka lényegi elemeinek és az egyéni munka konkrétumainak bemutatása	6	
Ismerteti a projektkészítés során szerzett néhány egyéni tapasztalatát	4	
Szaknyelv, szakmai ismeretek alkalmazása	4	
A vizsgabizottság által feltett 2-4 kérdés megválaszolása, témataratás, lényegkiemelés	4	
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	2	
Összesen*	20	

1. projekttema: Boldogság, elégedettség, önmegvalósítás

I. A projektkészítés folyamatának értékelése

A vizsgázó neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
A vizsgázó önálló részvétele a projekt készítésében	Önállóság a boldogság, elégedettség, önmegvalósítás téma feldolgozásában.	0–2	2	
Konzultációkon való megjelenés	Konzultációkon való aktív részvétel, pontos felkészülés a munka elkészítéséhez.	0–4	4	
K O M P E T E N C I Á K	Az információk kezelése, probléma-felismerés, probléma-megoldó-képesség, széles körű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A munkanapló folyamatos vezetése. 0–4 • Portfóliójában bemutatja a készítés folyamatához kapcsolódó anyagait, jegyzeteit, részfejezetét, a dolgozat készítése közben keletkezett produktumot. 0–2 • Írásban megfogalmazta hipotézisét vagy célkitűzését, bemutatta a boldogság, elégedettség, önmegvalósítás téma kiválasztásával kapcsolatos vizsgázói motivációkat, s indokolta a témaválasztást. 0–2 • Tervezet, illetve hálóterv készítése a munka ütemezésére. 0–2 • A konzultációkon kitűzött határidők pontos betartása. 0–2 • Nyersváltozat, illetve részfejezet elkészítése a boldogság, elégedettség, önmegvalósítás témában. 0–2 	14	
	Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkával kapcsolatos személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban. 0–2 • A projektvezetővel és más érintett személyekkel való jó együttműködés. 0–2 • A szakirodalom megértése, értő feldolgozása. 0–4 • A munkanapló vagy a kommentár és a tervezet vagy hálóterv tartalma, valamint a konzultációkon való szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, nem tartalmaznak súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat. 0–2 	10	
Összesen (maximum)			30	
Tanári vélemény, aláírás:				

II. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése

A boldogság, elégedettség, önmegvalósítás témájú írásos dolgozat típusú projekt értékelése					
A vizsgázó neve:					
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont	
A dolgozat egyedisége		Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját szellemi terméke. Az idézeteket, hivatkozásokat pontosan feltünteti.	0–2	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség		<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (10–15 oldal). A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített. Szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	0–2 0–2 0–2 0–6	12	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A cím a tartalommal összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes, ráirányítja a figyelmet a boldogság, elégedettség, önmegvalósítás erkölcsi kérdéseire.	0–2		
	Feladatmegértés, problémafelismerés, problémamegoldás keresése	<ul style="list-style-type: none"> A munka tartalma megfelel a választott témának, a boldogság, elégedettség, önmegvalósítás erkölcsi kérdéseit állítja a középpontba, s a vizsgázó az írásos dolgozat típusú projekthez kapcsolódó műfajokkal szemben támasztott követelményeket betartja. A projektmunka tartalmaz önálló kutatási tevékenységet (például interjúkészítés, kérdőívkészítés esetében), esetleg eredményt (például saját meglátásainak közlése környezetének elégedettségéről). 	0–4 0–4		

K O M P E T E N C I Á K	A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> • A produktumhoz kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően alkalmazza. (Például a vizsgázó ismeri a siker, a kudarc személyiségalakító hatásait, tudja az életcélok, élettervek megvalósulásának személyiségre gyakorolt hatásait, látja az erényes élet és a boldogság összefüggéseit.) Információit többféle műveltségi területről szerzi (például etika, szociológia, pszichológia, szociálpszichológia, történelem, irodalom). Képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére. (Például ugyanazt a jelenséget több oldalról is megvizsgálja: az átlagemberek és a művészek szemszögéből próbálja a boldogság forrását meghatározni.) • Hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra. Elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű olvasása (például Eric Fromm: A szeretet művészete; Albert Schweitzer: Az élet tisztelete). • A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja (például erények, örömök, értelmes élet, motiváció, kudarc-tűró, kudarc-kerülő magatartás, önértékelés, erkölcsi értékek). 	0–6	36		
	K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. A vizsgázó megtalálja a legfontosabb csomópontokat (például az örömök és a boldogság megkülönböztetése; az életcélok kijelölésének kérdései; a boldogság elérésének alappillérei; az emberi élet kapaszkodói; a szeretet jelentősége; a reális önértékelés szerepe az elégedettség elérésében). • A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére (például látja az anyagiak térhódításának hatását a személyes kapcsolatok leépülésében; felismeri a derű, a humor jelentőségét az emberi sorsok alakulásában). <p>Képes következtetések levonására (például a vizsgázó szerint a média nagyban felelős az életszemlélet kialakításában).</p>			0–2
						0–2

	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • Az elkészült projekt a hipotézisre (kérdőív, interjú esetében) vagy a célra épül, alkalmas a megadott téma vizsgálatára (például hipotézis lehet: az embereknek egyre nehezebb megtalálniuk hivatásukat a világban; cél lehet: különböző vélekedések, életfelfogások bemutatása a boldogságról). • Sor kerül a hipotézis vagy a cél megvalósulásának értékelésére. 	<p>0–2</p> <p>0–2</p>		
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz. Fontos szempont, hogy a kérdést ne elvontan, hanem saját környezetében, lakóhelyén vizsgálja.	0–2		
	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, egyéni hang, az írásos anyag tartalmazza a szerző saját véleményét (például elmondja saját álláspontját az önmegvalósítással kapcsolatban).	0–4		
Összesen				50	
Tanári vélemény, aláírás:					

2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése (10 pont)

A vizsgázó neve:					
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott Pont	
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a célhoz igazodik, sor kerül a cél megvalósulásának értékelésére is. (Cél lehet például a diákság véleményének bemutatása a boldogságról, saját sorsuk alakulásáról. A reagálások elemzése.)	0–2	8	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes a lényegi elemek, ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Például a vizsgázó elsősorban az erkölcsi problémák szempontjából közelíti meg a boldogság kérdéskörét.)	0–2		
	A projektmunka elméleti megalapozása	Mind a produktum megvalósításához szükséges technikai eszközök hatásmechanizmusát, a választott műfaj sajátosságait tükröző elméleti ismeretek tanulmányozását, mind a témához kapcsolódó elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia. Az elméleti ismeretek megfogalmazódnak, azokat megfelelően alkalmazza az érettségiző.	0–4		
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség		A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, és nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	0–2	2	
Összesen (maximum)			10		

2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése (40 pont)

A vizsgázó neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt a vizsgázó saját szellemi terméke. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. 	0–2	10	
	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt, az anyagban megjelenik az eredetiség, egyéni hang, képes érzelmi hatások felkeltésére. 	0–6		
	<ul style="list-style-type: none"> • Jól megállapítható a szerző saját véleménye, például az emberek céltalanságával kapcsolatban. 	0–2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgamunka formája az érettségi vizsgához méltó, esztétikai minőséget hordoz. 	0–4	8	
	<ul style="list-style-type: none"> • A produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. 	0–2		
	<ul style="list-style-type: none"> • Képi világa jól szerkesztett, ha van, szövege szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	0–2		
Szakmailag megalapozott címadás	A cím például a boldogság elérésének akadályaira hívja fel a figyelmet, ötletes, utalhat a választott műfajra.	0–2		
A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a kiírt és választott témának, a boldogság, elégedettség, önmegvalósítás erkölcsi kérdéseit állítja a középpontba. Betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	0–2		

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az infor- mációk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz, megjelennek ok-okozati kapcsolatok, összefüggések (például az anyagi javak szerepét mutatja be az elégedett emberek életében). • Tárgyát vagy témáját több szempontból vizsgálja, és ez választott műfajának megfelelően tükröződik produktumában (például ütközteti az eltérő véleményeket a saját álláspontjával). 	0–4	22	
	A projekt készítésének szakmai meg- alapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek megjelennek a kész műben (például az erkölcsi értékek alapján fogalmazza meg kérdéseit). • A szakmai ismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (például képnelv, hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika) megfelelően alkalmazza. 	0–4		
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz. (Például a vizsgázó kitér a különböző társadalmi rétegek életminőségének meghatározó szerepére sorsuk alakulásában.)	0–2		
	Összesen (maximum)				
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt)			50		
Tanári vélemény, aláírás:					

3. Szervezésen alapuló projekt

3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése (30 pont)

A boldogság, elégedettség, önmegvalósítás témájú szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése				
A vizsgázó neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye, és mit végzett például a többi szervező. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat.	0–4	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3-5 oldal). A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített. Szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címet tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. 	0–4 0–2 0–2	8	
K C É L M E G H A T Á R O Z Á S É S É R T É K E L É S	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a rendezvényszervezés céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat. (A vizsgázó kijelöli a vitasorozat témáját, például az elégedettség és az életsorsok összefüggései; a boldogság összetevői napjainkban.) Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére is. 	0–4 0–2	18	

K O M P E T E N C I Á K	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Például amennyiben vitavezető is a vizsgázó, meg tudja tervezni a vita menetét és a várható reakciókat.) • A tanuló törekszik a lényegi elemek hangsúlyozására. (Például vigyáz a témától való „elkanyarodás” veszélyeire; próbálja kérdéseit a boldogság, elégedettség, önmegvalósítás erkölcsi dilemmái mentén megfogalmazni.) 	0–2		
	A projektmunka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • Az elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia. A szervezéshez tartozó marketing és PR-tevékenység elméleti ismeretei megjelennek, azokat megfelelően alkalmazza. (A vizsgázó megfelelő ismeretekkel rendelkezik, például az etika, a szociológia, a pszichológia, a szociálpszichológia területéről, és tudja irányítani a vita menetét a boldogság erkölcsi kérdései felé.) • Rávilágít a szervezés jogi, gazdasági feltételeire. 	0–4		
Összesen				30	

3. b) A lebonyolítás módjának értékelése (20 pont)

A vizsgázó neve:				
Szempontok, kompetenciák		Pont	Max. pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményezőképeség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított időmennyiség dokumentáltan az érettségihez méltó.	0–2	2	
	A tanuló motiváltsága megfelelő mértékű, ön maga áll elő ötletekkel. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként, munkatársként.	0–4	4	
A figyelemfelkeltés és az érdeklődés megtartásának képessége	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvényre a figyelem felkeltése ötletes, több információhordozót is használ, vagy tükröződik a személyes meggyőzésre tett erőfeszítés. 	0–2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A szervezés folyamatában a vizsgázó képes a megfelelő tájékoztatásra. A tanuló képes a kapcsolatteremtésre, számára esetleg idegen környezetben is jól kommunikál. 	0–2		
Szervező-készség, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> A célhoz kapcsolódó időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos (például a vitasorozat egyes részeinek elosztása, a részek mennyiségi meghatározásának minősége). 	0–2	6	
	A helyszín megválasztása megfelelő, a költségigények meghatározása optimális módon megtörtént.			
	A vizsgázó képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére. (Például össze tudja hangolni a diáktársak álláspontját, a meghívott vendégek reagálásait az elégedett emberi sorsok megvalósításának lehetőségeivel kapcsolatban.)	0–2		
Helyzet-felismerő, konfliktus-kezelő és problémamegoldó-képesség	<ul style="list-style-type: none"> A tervezés és lebonyolítás során az esetleges, várható gátló, zavaró tényezők megoldását megtervezte a vizsgázó (esőnap, helyszín, áramhiány, rendzavarás stb.). 	0–2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A tanuló képes volt a program kapcsán keletkező feszültségek kezelésére, az akadályok leküzdésére, meg tudta oldani a váratlan helyzeteket, reagált a felvetésekre. 	0–2		
Összesen (maximum)			20	
A szervezésen alapuló projekt összesített pontszáma (a és b rész együtt)			50	
Tanári vélemény, aláírás:				

2. projekttema: A diákszervezetek működésének etikája

I. A projektkészítés folyamatának értékelése

A vizsgázó neve:					
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont	
A vizsgázó önálló részvétele a projekt készítésében		Önállóság a diákszervezetek működésének etikája téma feldolgozásában.	0–2	2	
Konzultációkon való megjelenés		Konzultációkon való aktív részvétel, pontos felkészülés a munka elkészítéséhez.	0–4	4	
K O M P E T E N C I Á K	Az információk kezelése, probléma-felismerés, probléma-megoldóképesség, széles körű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A munkanapló folyamatos vezetése. • Portfóliójában bemutatja a készítés folyamatához kapcsolódó anyagait, jegyzeteit, részfejezetét, a dolgozat készítése közben keletkezett produktumot. • Írásban kidolgozta hipotézisét vagy célkitűzését, bemutatta a diákszervezetek működésének etikája téma kiválasztásával kapcsolatos vizsgázói motivációit, s indokolta a témaválasztást. • Tervezetet, illetve hálótervet készített a munka ütemezésére. • A konzultációkon kitűzött határidőket pontos betartotta. • Nyersváltozat, illetve részfejezet elkészítése a diákszervezetek működésének etikája témában. 	0–4 0–2 0–2	14	
	Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkával kapcsolatos személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban. • A projektvezetővel és más érintett személyekkel való jó együttműködés. • A szakirodalom megértése, értő feldolgozása. • A munkanapló vagy a kommentár és a tervezet vagy hálóterv tartalma, valamint a konzultációkon való szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, nem tartalmazznak súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat. 	0–2 0–2 0–4 0–2	10	
Összesen (maximum)				30	
Tanári vélemény, aláírás:					

II. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése (50 pont)

A diákszervezetek működésének etikája témájú írásos dolgozat típusú projekt értékelése				
A vizsgázó neve:				
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége		0–2	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség		0–2 0–2 0–2 0–6	12	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag meg-alapozott címadás	A cím a tartalommal összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes, ráirányítja a figyelmet például a diákszervezetek működésének eltérő megítélésére.	0–2	
	Feladat-megértés, probléma-felismerés, probléma-megoldás keresése	<ul style="list-style-type: none"> A munka tartalma megfelel a választott témának, a vizsgázó például a diákszervezetek fontosságát állítja a középpontba. A vizsgázó az írásos dolgozat típusú projekthez kapcsolódó műfajokkal szemben támasztott követelményeket betartja. A projektmunka tartalmaz önálló kutatási tevékenységet (például interjúkészítés, kérdőívkészítés esetében), esetleg eredményt (például a vizsgázó a kérdőívek feldolgozása után megfogalmazza saját megállapításait korosztálya állásfoglalása alapján a diákszervezetek szerepéről egy adott intézmény életében). 	0–4 0–4	

K O M P E T E N C I Á K	A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> • A produktumhoz kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően alkalmazza. (Például a vizsgázó rendelkezik megfelelő ismeretekkel a diákjogokkal kapcsolatban; látja a kortárs csoportok sajátosságait; ismeri a legfontosabb vezetési stílusokat.) • Információit többféle műveltségi területről szerzi (például jog, szociológia, etika, szociálpszichológia, pszichológia). • Képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére (például a diákság és a pedagógusok vélekedését is bemutatja egy-egy iskolai probléma kapcsán). • Hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra. Elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű olvasása (például A jó polgár. szerk. Mazsu János – Setényi János). • A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja (például diákjogok, önkormányzatiság, demokrácia, állampolgári jogok, információáramlás, kommunikáció, csoportviszonyok, előítéletek, kompromisszumképzés, konfliktustűrés, tolerancia, empátia, együttműködés, alkalmazkodás). 	0–6	36	
	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. A vizsgázó megtalálja a legfontosabb csomópontokat (például a diákönkormányzat jelentősége az iskola életében; a pedagógusok és a diákság kapcsolatának formái; az információáramlás fontossága, nehézségei; a diákvezetők kiválasztásának szempontjai, munkájuk megítélése). • A vizsgázó képes ok-okozati kapcsolatokat, összefüggéseket felismerésére. (Például látja a demokratikus iskolai légkör jelentőségét a jó diák szervezetek működésében.) • Képes következtetések levonására. (Például a vizsgázó tudja, hogy a jó diák vezető nem elszigetelten dolgozik, megteremti az együttműködés feltételeit társai körében.) 	0–2 0–2 0–2		

	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • Az elkészült projekt a hipotézisre (kérdőív, interjú esetében) vagy a célra épül, alkalmas a megadott téma vizsgálatára. (Például hipotézis lehet: a pedagógusok körében kevésbé elismert a diákönkormányzat. Cél lehet: a gimnáziumi tanulók véleményének értékelő elemzése a diákönkormányzat szerepéről.) • Sor kerül a hipotézis vagy a cél megvalósulásának értékelésére. 	0–2		
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz. Fontos szempont, hogy a kérdést ne elvontan, hanem saját környezetében vizsgálja.	0–2		
	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, az írásos anyag tartalmazza a szerző saját véleményét például a diákvezetők viselkedésének erkölcsi problémáiról.	0–4		
Összesen			50		
Tanári vélemény, aláírás:					

2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése (10 pont)

A vizsgázó neve:					
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott Pont	
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a célhoz igazodik, sor kerül a cél megvalósulásának értékelésére is. (Pl. Cél lehet: Diákok megszólaltatása, reagálásaik bemutatása a témával kapcsolatban.)	0–2	8	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes a lényegi elemek, ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Pl. A vizsgázó elsősorban a gimnázium keretein belül vizsgálja a diákönkormányzat megítélését.)	0–2		
	A projektmunka elméleti megalapozása	Mind a produktum megvalósításához szükséges technikai eszközök hatásmechanizmusát, a választott műfaj sajátosságait tükröző elméleti ismereteket, mind a diákönkormányzat működésével kapcsolatos ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia. Az elméleti ismeretek megfogalmazódnak, azokat megfelelően alkalmazza az érettségiző.	0–4		
	Megszerkesztettség, Nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, és nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	0–2	2	
Összesen (maximum)			10		

2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése (40 pont)

A vizsgázó neve:				
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt a vizsgázó saját szellemi terméke. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. 	0–2	10	
	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt, az anyagban megjelenik az eredetiség, egyéni hang, képes érzelmi hatások felkeltésére. 	0–6		
	<ul style="list-style-type: none"> • Jól megállapítható a szerző saját véleménye, például a diákönkormányzat önállóságával kapcsolatban. 	0–2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgamunka formája az érettségi vizsgához méltó, esztétikai minőséget hordoz. 	0–4	8	
	<ul style="list-style-type: none"> • A produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. 	0–2		
	<ul style="list-style-type: none"> • Képi világa jól szerkesztett, ha van szövege, szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	0–2		
K O M P E T	Szakmailag megalapozott címadás	A cím a témával összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes, utalhat a választott műfajra. (Például érzékelteti a diákönkormányzatok meglétének, fontosságának dilemmáit.)	0–2	
	A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a kiírt és választott témának, a diák szervezetek működésének erkölcsi kérdéseit állítja a középpontba. Betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	0–2	

E N C I Á K	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az infor- mációk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontosz, megjelennek ok-okozati kapcsolatok, összefüggések. (Például a vizsgázó látja az iskola légkörének hatásait a diákság véleményformálására.) • Tárgyát vagy témáját több szempontból vizsgálja, ábrázolja. (Például ütközteti a különböző álláspontokat az ideális diákvezető magatartásával kapcsolatban.) 	0–4	22	
	A projekt készítésének szakmai meg- alapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek tükröződnek a kész műben. (Például a vizsgázó tudja a csoportképződés sajátosságait. Látja a pedagógusok közvélemény-formáló szerepét az iskolai demokrácia megteremtésében.) • A szakmai ismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (például képnelv, hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika) megfelelően alkalmazza. 	0–4		
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz. (Például elmondja véleményét az osztálytársak hozzáállásáról a különböző diákrendezvények megszervezésével kapcsolatban.)	0–2		
Összesen (maximum)				40	
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt)				50	
Tanári vélemény, aláírás:					

3. Szervezésen alapuló projekt

3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése (30 pont)

A vizsgázó neve:				
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye, és mit végzett például a többi szervező. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat.	0–4	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3-5 oldal). A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címet tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. 	0–4 0–2 0–2	8	
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés <ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a rendezvényszervezés céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat. (Például a vizsgázó célként jelöli a vitasorozat esetében, hogy a diákszervezetek működésének problémáira, dilemmáira, jelentőségére hívja fel a figyelmet.) Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére is. 	0–4 0–2	18	

K O M P E T E N C I Á K	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Például képes az ütemezés szakaszait egymásra építeni, s a tartalmi elemeket csoportosítani.) • A tanuló törekszik a lényegi elemek hangsúlyozására. (Például vitasorozat esetében próbálja kérdéseit a diákszervezetek működésének erkölcsi vonatkozásai alapján megfogalmazni.) 	0–2		
			0–2		
	A projektmunka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • Az elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia. A szervezéshez tartozó marketing- és PR-tevékenység elméleti ismeretei megjelennek, azokat megfelelően alkalmazza. (A vizsgázó rendelkezik megfelelő ismeretekkel például az etika, a szociológia, a jog, az önkormányzatiság, a szociálpszichológia területéről, és tudja irányítani a vita menetét a diákszervezetek működésének erkölcsi kérdései felé.) • Rávilágít a szervezés jogi, gazdasági feltételeire. 	0–4		
			0–4		
Összesen				30	

3. b) A lebonyolítás módjának értékelése (20 pont)

A vizsgázó neve:				
Szemponatok, kompetenciák		Pont	Max. pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményezőképeség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított időmennyiség dokumentáltan az érettségihez méltó.	0–2	2	
	A tanuló motiváltsága megfelelő mértékű, önmaga javasol, áll elő ötletekkel. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként, munkatársként.	0–4	4	
A figyelemfelkeltés és az érdeklődés megtartásának képessége	• A rendezvény meghirdetésének körülményeinél a figyelem felkeltése ötletes, többfajta információhordozót is használ, vagy tükröződik a személyes meggyőzésre tett erőfeszítés.	0–2	4	
	• A szervezés folyamatában a vizsgázó képes a megfelelő tájékoztatásra. A tanuló képes a kapcsolatteremtésre, számára esetleg idegen környezetben is jól kommunikál.	0–2		

Szervező-készség, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> A célhoz kapcsolódó időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos. (Például a vitasorozat esetében az egyes részek elosztása arányos.) A helyszín megválasztása megfelelő, a költségigények meghatározása megfelelő módon megtörtént. 	0–2	6	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgáló képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére. (Például a vizsgáló ismeri a meghívott vendégek álláspontját, s a nézőközönség véleményét tudja akár egymással is ütköztetni.) 	0–2		
	<ul style="list-style-type: none"> Az esemény menetének összefogása, irányítása megvalósult. A rendezvény értékelése és a megfelelő visszacsatolás megtörtént. 	0–2		
Helyzet-felismerő, konfliktus-kezelő és probléma-megoldó-képesség	<ul style="list-style-type: none"> A tervezés és lebonyolítás során az esetleges, várható gátló, zavaró tényezők megoldását megtervezte a vizsgáló (esőnap, helyszín, áramhiány, rendzavarás stb.). 	0–2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A tanuló képes volt a program kapcsán keletkező feszültségek kezelésére, illetve az akadályok leküzdésére, meg tudta oldani a váratlan helyzeteket, reagált a felvetésekre. 	0–2		
Összesen (maximum)			20	
A szervezésen alapuló projekt összesített pontszáma (a és b rész együtt)			50	
Tanári vélemény, aláírás:				

3. projekttema: Kultúrák egymás mellett élésének erkölcsi kérdései

I. A projektkészítés folyamatának értékelése

A vizsgázó neve:					
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont	
A vizsgázó önálló részvétele a projekt készítésében	Önállóság a kultúrák egymás mellett élésének erkölcsi kérdései téma feldolgozásában.	0–2	2		
Konzultációkon való megjelenés	Konzultációkon való aktív részvétel, pontos felkészülés a munka elkészítéséhez.	0–4	4		
K O M P E T E N C I Á K	Az információk kezelése, problémafelismerés, problémamegoldóképesség, széles körű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A munkanapló folyamatos vezetése. • Portfóliójában bemutatja a készítés folyamatához kapcsolódó anyagait, jegyzeteit, részfejezetét, a dolgozat készítése közben keletkezett produktumot. • Írásban elkészítette hipotézisét vagy célkitűzését, bemutatta a kultúrák egymás mellett élésének erkölcsi kérdései téma kiválasztásával kapcsolatos vizsgázói motivációit, s indokolta a témaválasztását. • Tervezet, illetve hálóterv készítése a munka ütemezésére. • A konzultációkon kitűzött határidők pontos betartása. • Nyersvázlat, illetve részfejezet elkészítése a kultúrák egymás mellett élésének erkölcsi kérdései témához. 	0–4 0–2 0–2 0–2 0–2 0–2	14	
	Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkával kapcsolatos személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban. • A projektvezetővel és más érintett személyekkel való jó együttműködés. • A szakirodalom megértése, értő feldolgozása. • A munkanapló vagy a kommentár és a tervezet vagy hálóterv tartalma, valamint a konzultációkon való szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, nem tartalmazznak súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat. 	0–2 0–2 0–4 0–2	10	
Összesen (maximum)			30		
Tanári vélemény, aláírás:					

II. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése

A vizsgázó neve:				
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját szellemi terméke. Az idézeteket, hivatkozásokat pontosan feltünteti	0–2	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (10–15 oldal). A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített. Szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	0–2 0–2 0–2 0–6	12	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag meg-alapozott címadás	A cím a tartalommal összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes. (Például ráirányítja a figyelmet a vendégmunkáslét ambivalens megítélésére.)	0–2	
	Feladat-megértés, probléma-felismerés, probléma-megoldás keresése	<ul style="list-style-type: none"> A munka tartalma megfelel a választott témának, a kultúrák egymás mellett élésének erkölcsi kérdéseit állítja a középpontba, s a vizsgázó az írásos dolgozat típusú projekthez kapcsolódó műfajokkal szemben támasztott követelményeket betartja. A projektmunka tartalmaz önálló kutatási tevékenységet (kérdőív, interjúkészítés esetében például a vendégmunkáslét megítélése a diákság körében), esetleg eredményt. 	0–4 0–4	

K O M P E T E N C I Á K	A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> • A produktumhoz kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően alkalmazza. (Például a vizsgázó bemutatja a különböző kultúrák és az erkölcsi értékek kapcsolatát; látja az előítéletek romboló hatását; ismeri az Európai Unió állásfoglalását a kulturális sokféleséggel, különbözőséggel kapcsolatban.) Információit többféle műveltségi területről szerzi (például szociológia, etika, szociálpszichológia, pszichológia, jog, történelem). Képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére. (Például látja az általános emberi jogok és a kulturális különbségek megítélésének összefüggéseit; tudja a szocializáció jelentőségét a kulturális különbségek társadalmi elfogadásában; képes érzékeltetni a vendégmunkáslét, a befogadó ország és az általános emberi jogok kölcsönhatásának erkölcsi kérdéseit.) • Hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra. Elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű olvasása (például Csepeli György: Szociálpszichológia című munkájának idevonatkozó fejezetei). • A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja (előítélet, diszkrimináció, önértékelési zavarok, tolerancia, empátia, társadalmi, erkölcsi értékek, szocializáció, deviancia, szociálpolitika, esélyegyenlőség, kisebbségi jogok, xenofóbia stb.). 	0–6	36	
	K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. A vizsgázó megtalálja a legfontosabb csomópontokat. (Például a vizsgázó konkrét eseteken keresztül bemutatja a kisebbségi létben élők társadalmi beilleszkedésének nehézségeit, érzékelteti a társadalom viszonyulását hozzájuk. Felvázolja az Európai Unió kínálta lehetőségek és egy adott ország kultúrájának kapcsolódási pontjait. Bemutatja a vendégmunkáslét erkölcsi problémáit, kérdéseit, saját kultúrájának összefüggéseit a befogadó ország kulturális szokásaival.) • A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatokat, összefüggéseket felismerésére. (Például a vizsgázó látja a média jelentőségét a különböző kultúrák elfogadtatásában.) • Képes következtetések levonására. (Például a kulturális sokféleség gazdagíthatja is az emberi együttélést. A tolerancia, empátia kialakítása már gyermekkorban el kell, hogy kezdődjön. Az emberiség jövője a különböző kultúrák elfogadásán alapul.) 		

A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	• Az elkészült projekt a hipotézisre (kérdőív, interjú esetében) vagy a célra épül, alkalmas a megadott téma vizsgálatára. (Például hipotézis lehet: a mai magyar társadalom még nem készült fel a vendégmunkások fogadására. Cél lehet: a diákság viszonyának vizsgálata a vendégmunkásokhoz. • Sor kerül a hipotézis vagy a cél megvalósulásának értékelésére.	0–2 0–2		
A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz. Fontos szempont, hogy a kérdést ne elvontan, hanem saját környezetében, lakóhelyén vizsgálja.	0–2		
Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, az írásos anyag tartalmazza a szerző saját véleményét (például bemutatja saját érzéseit, gondolatait a témával kapcsolatban).	0–4		
Összesen			50	
Tanári vélemény, aláírás: 				

2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése (10 pont)

A vizsgázó neve:					
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott Pont	
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a célhoz igazodik, sor kerül a cél megvalósulásának értékelésére is. (Pl. Cél lehet egy korosztály véleményének bemutatása a vendégmunkás-lét megítélése szempontjából.)	0–2	8	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes a lényegi elemek, ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Pl. A vizsgázó elsősorban erkölcsi szempontból foglalkozik a vendégmunkások helyzetével, rávilágít gondjaikra, megítélésük ellentmondásosságára.)	0–2		
	A projektmunka elméleti megalapozása	Mind a produktum megvalósításához szükséges technikai eszközök hatásmechanizmusát, a választott műfaj sajátosságait tükröző elméleti ismereteket, mind a kulturális különbözőség fogalommal kapcsolatos ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia. Az elméleti ismeretek megfogalmazódnak, azokat megfelelően alkalmazza az érettségiző.	0–4		
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség		A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, és nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	0–2	2	
Összesen (maximum)			10		

2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése (40 pont)

A vizsgázó neve:				
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt a vizsgázó saját szellemi terméke. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. 	0–2	10	
	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt, az anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang. 	0–6		
	<ul style="list-style-type: none"> • Jól megállapítható a szerző saját véleménye például az eltérő kultúrák elfogadásával kapcsolatban. 	0–2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgamunka formája az érettségi vizsgához méltó, esztétikai minőséget hordoz. 	0–4	8	
	<ul style="list-style-type: none"> • A produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. 	0–2		
	<ul style="list-style-type: none"> • Képi világa jól szerkesztett, ha van szövege, szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	0–2		
Szakmailag megalapozott címadás	A cím a témával összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes, utalhat a választott műfajra. (Például érzékelteti a vendégmunkáslét bizonytalanságát, erkölcsi gondjait.)	0–2		
	A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a kiírt és választott témának, a kultúrák egymás mellett élésének erkölcsi kérdéseit állítja a középpontba. Betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.		

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az infor- mációk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz, megjelennek ok-okozati kapcsolatok, összefüggések. (Például a vizsgázó láttatja a kisebbségek erőfeszítéseit a többségi társadalom előítéleteivel szemben.) • Tárgyát vagy témáját több szempontból vizsgálja, ábrázolja. (Például saját álláspontja mellett bemutatja korosztálya véleményét a vendégmunkások társadalmi beilleszkedésének dilemmáiról.) 	0–4	22	
	A projekt készítésének szakmai meg- alapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek tükröződnek a kész műben. (Például a vágási technika, a kameraállítás jól érzékelteti a vizsgázó által közvetített gondolatokat a reménytelen vagy éppen reményekkel teli élethelyzetek ábrázolásmódjával kapcsolatban.) • A szakmai ismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (például képnelv, hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika) megfelelően alkalmazza. 	0–4		
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz. (Például tud a saját környezetéből példákat említeni a kisebbségi létből adódó konfliktusok megoldására.)	0–2		
Összesen (maximum)				40	
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt)				50	
Tanári vélemény, aláírás:					

3. Szervezésen alapuló projekt

3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése (30 pont)

A vizsgázó neve:		Pont	Max. Pont	Adott pont
Szempontok				
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye, és mit végzett például a többi szervező. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat.	0–4	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3-5 oldal). A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített. Szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. 	0–4 0–2 0–2	8	
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a rendezvényszervezés céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat. (Például a vizsgázó eldönti, kiket hív meg a programra; meghatározza a vitasorozat formáját.) Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére is. 	0–4 0–2	18
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Például képes az ütemezés szakaszait egymásra építeni, s a tartalmi elemeket csoportosítani.) A tanuló törekszik a lényegi elemek hangsúlyozására. 	0–2 0–2	

K O M P E T E N C I Á K	A projekt munka	<ul style="list-style-type: none"> • Az elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia, a szervezéshez tartozó marketing- és PR-tevékenység elméleti ismeretei megjelennek, azokat megfelelően alkalmazza. (A vizsgázó rendelkezik például szociológiai, pszichológiai, etikai, szociálpszichológiai, jogi, történeti ismeretekkel.) • Rávilágít a szervezés jogi, gazdasági feltételeire. 	0–4		
	elméleti megalapozása		0–4		
Összesen				30	

3. b) A lebonyolítás módjának értékelése (20 pont)

A vizsgázó neve				
Szempontok, kompetenciák		Pont	Max. pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményezőképeség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított időmennyiség dokumentáltan az érettségéhez méltó.	0–2	2	
	A tanuló motiváltsága megfelelő mértékű, önmaga javasol, áll elő ötletekkel. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként, munkatársként.	0–4	4	
A figyelemfelkeltés és az érdeklődés megtartásának képessége	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvény meghirdetésének körülményeinél a figyelem felkeltése ötletes, többfajta információhordozót is használ, vagy tükröződik a személyes meggyőzésre tett erőfeszítés. 	0–2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A szervezés folyamatában a vizsgázó képes a megfelelő tájékoztatásra. A tanuló képes a kapcsolatteremtésre, számára esetleg idegen környezetben is jól kommunikál. 	0–2		
Szervező-készség, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> A célhoz kapcsolódó időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos. (Például a vitasorozat esetében ügyel a bevezetés időtartamára, nehogy az esemény egész idejének rovására menjen.) A helyszín megválasztása megfelelő, a költségigények meghatározása megfelelő módon megtörtént. 	0–2	6	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére. (Például a vizsgázó ismeri a meghívott szakemberek és a közönség állásfoglalását, vélekedését a témával kapcsolatban.) 	0–2		
	<ul style="list-style-type: none"> Az esemény menetének összefogása, irányítása megvalósult. A rendezvény értékelése és a megfelelő visszacsatolás megtörtént. 	0–2		
Helyzet-felismerő, konfliktus-kezelő és problémamegoldó-képesség	<ul style="list-style-type: none"> A tervezés és lebonyolítás során az esetleges, várható gátló, zavaró tényezők megoldását megtervezte a vizsgázó (esőnap, helyszín, áramhiány, rendzavarás stb.). 	0–2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A tanuló képes volt a program kapcsán keletkező feszültségek kezelésére, az akadályok leküzdésére, meg tudta oldani a váratlan helyzeteket, illetve reagált a felvetésekre. 	0–2		
Összesen (maximum)			20	
A szervezésen alapuló projekt összesített pontszáma (a és b rész együtt)			50	
Tanári vélemény, aláírás:				